

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

CONSEIL D'ÉTAT
section de législation

advies 65.412/3
van 25 maart 2019

avis 65.412/3
du 25 mars 2019

over

sur

een voorontwerp van wet
'houdende diverse fiscale
bepalingen 2019-I'

un avant-projet de loi 'portant
des dispositions fiscales
diverses 2019-I'

Op 11 februari 2019 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van Financiën verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van wet 'houdende diverse fiscale bepalingen 2019-I'.

Het voorontwerp is door de derde kamer onderzocht op 12 maart 2019. De kamer was samengesteld uit Jo BAERT, kamervoorzitter, Peter SOURBRON en Koen MUYLLE, staatsraden, Bruno PEETERS, assessor, en Annemie GOOSSENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Dries VAN EECKHOUTTE, eerste auditeur, en Frédéric VANNESTE, auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Jo BAERT, kamervoorzitter.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 25 maart 2019.

*

Le 11 février 2019, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par le Ministre des Finances à communiquer un avis, dans un délai de trente jours, sur un avant-projet de loi 'portant des dispositions fiscales diverses 2019-I'.

L'avant-projet a été examiné par la troisième chambre le 12 mars 2019. La chambre était composée de Jo BAERT, président de chambre, Peter SOURBRON et Koen MUYLLE, conseillers d'État, Bruno PEETERS, assesseur, et Annemie GOOSSENS, greffier.

Le rapport a été présenté par Dries VAN EECKHOUTTE, premier auditeur, et Frédéric VANNESTE, auditeur.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Jo BAERT, président de chambre.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 25 mars 2019.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van wet strekt ertoe een reeks wijzigingen aan te brengen in de fiscale wetgeving. Het gaat in hoofdzaak om disparate wijzigingen aan verschillende fiscale wetboeken. Een belangrijk onderdeel van het voorontwerp heeft echter betrekking op het uniform maken van het bekrachtigingsmechanisme van koninklijke besluiten dat op tal van plaatsen in de fiscale wetboeken voorkomt (zie titel 3 van het voorontwerp).

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Titel 1 – Algemene bepaling

3. Bij deze titel zijn geen opmerkingen te maken.

Titel 2 – Wijzigingen aan het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992

Hoofdstuk 1 – Meerwaarden minibussen

4. Het opschrift van dit hoofdstuk dekt niet de inhoud ervan, wat dient te worden verholpen. De wijzigingsbepalingen die zijn ondergebracht in dit hoofdstuk, hebben niet louter betrekking op minibussen. Artikel 24, derde lid, van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992 (hierna: WIB 92), dat wordt gewijzigd bij artikel 2 van het voorontwerp, en artikel 27, derde lid, van het WIB 92, dat wordt gewijzigd bij artikel 3 van het voorontwerp, handelen over meerwaarden “op [de] in artikel 66 [van het WIB 92] vermelde voertuigen”. Dat artikel verwijst op zijn beurt naar “de in artikel 65 bedoelde voertuigen”, waarmee gerefereerd wordt aan “de andere dan uitsluitend voor bezoldigd vervoer van personen gebruikte personenauto’s, auto’s voor dubbel gebruik en minibussen, zoals deze zijn omschreven in de reglementering inzake inschrijving van motorvoertuigen, met inbegrip van de lichte vrachtauto’s bedoeld in artikel 4, § 3, van het Wetboek van de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen”.

¹ Aangezien het om een voorontwerp van wet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de conformiteit met hogere rechtsnormen verstaan.

Hoofdstuk 2 – Diverse wijzigingen

Artikel 6

5. Dezelfde aanpassing als die welke het voorwerp is van artikel 5, c), van het voorontwerp – het betreft de vervanging van de woorden “afkoopwaarden bedoeld in artikel 6, derde en vierde lid” (van het koninklijk besluit van 14 november 2008 ‘tot uitvoering van de crisismaatregelen voorzien in de wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België, voor wat betreft de oprichting van het Garantiefonds voor financiële diensten’) in artikel 19, § 1, tweede lid, van het WIB 92 –, zal moeten worden toegevoegd aan artikel 6 van het voorontwerp. Ook in artikel 34, § 5, van het WIB 92 komen dezelfde woorden immers voor. Aangezien het opschrift van het koninklijk besluit van 14 november 2008 vervangen is bij artikel 13 van de wet van 22 april 2016, kan men de gelegenheid te baat nemen om dit eveneens te wijzigen in de artikelen 19, § 1, tweede lid, en 34, § 5, van het WIB 92.

Artikel 8

6. Over de wijzigingsbepaling in artikel 8 van het voorontwerp verstrekte de gemachtigde de volgende bijkomende toelichting:

“Artikel 90/1, eerste lid, WIB 92 bepaalt dat de inkomsten uit de deeleconomie, uit het verenigingswerk en uit occasionele diensten tussen burgers die niet als beroepsinkomsten worden aangemerkt, vrijgesteld zijn als divers inkomen wanneer de jaargrens niet is overschreden in het belastbaar tijdperk zelf of het vorige belastbare tijdperk.

De voorgestelde wijziging van artikel 90/1, vierde lid, tweede streepje, WIB 92 wil louter verduidelijken dat de regel dat voor de toepassing van artikel 90/1, eerste lid, WIB 92 enkel rekening moet worden gehouden met de inkomsten die voor het betrokken belastbare tijdperk zijn geregistreerd (ongeacht het tijdstip van de betaling of toekenning van de inkomsten) slechts geldt voor de inkomsten uit het verenigingswerk en uit occasionele diensten tussen burgers. Enkel de inkomsten uit het verenigingswerk en uit occasionele diensten tussen burgers worden immers geregistreerd in de applicatie van de sociale zekerheid, niet de inkomsten uit de deeleconomie. Voor de inkomsten uit de deeleconomie wordt steeds rekening gehouden met de inkomsten die in het betrokken belastbare tijdperk zijn betaald of toegekend door het platform, ongeacht in welk belastbaar tijdperk de prestaties werden geleverd (cf. artikel 90/1, tweede lid, WIB 92).

Artikel 90/1, vierde lid, tweede streepje, WIB 92 kan eigenlijk worden begrepen als een aanvulling op artikel 90/1, derde lid, WIB 92, dat bepaalt dat het brutobedrag van de in artikel 90, eerste lid, 1^oter en 1^oquater, WIB 92 vermelde inkomsten elk bedrag omvat dat ten voordele van de belastingplichtige is geregistreerd overeenkomstig respectievelijk artikel 25 en artikel 19 van de wet van 18 juli 2018 betreffende de economische relance en de versterking van de sociale cohesie. Het geeft aan dat het principe dat blijkt uit artikel 37bis, § 2, eerste lid, WIB 92, met name dat om te bepalen of het maandplafond al dan niet is overschreden voor de inkomsten uit het verenigingswerk en occasionele diensten tussen burgers rekening wordt gehouden met het bedrag [van] de inkomsten die voor een bepaalde kalendermaand zijn geregistreerd, ook geldt om het al dan niet overschrijden van de jaargrens te evalueren. Wanneer er in december van het jaar

n bv. prestaties en een vergoeding worden geregistreerd voor januari van het jaar n+1, dan wordt de vergoeding voor de prestaties in kwestie in rekening gebracht voor het jaar n+1 en niet voor het jaar n.

Er werd voor geopteerd om de aanvulling dezelfde inwerkingtreding te geven als artikel 90/1, derde lid, WIB 92 zelf, vermits het om een loutere verduidelijking gaat. Deze verduidelijking heeft immers geen verdere impact op de toepassing van artikel 90/1, WIB 92.”

Titel 3 – Wijzigingen in verschillende wetboeken betreffende de bekrachtiging van besluiten door een wet

ALGEMENE OPMERKINGEN

Voorwerp van de titel

7. In titel 3 van het voorontwerp zijn wijzigingsbepalingen samengebracht om diverse regelingen inzake te bekrachtigen koninklijke besluiten uniform te maken. Het gaat om wijzigingen in het WIB 92 (hoofdstuk 1), het Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde (hierna: Btw-wetboek) (hoofdstuk 2) en het Wetboek diverse rechten en taksen (hoofdstuk 3),² waarbij telkens wordt uitgegaan van hetzelfde stramien:

- eenmaal een dergelijk koninklijk besluit is genomen, moet de Koning een wetsontwerp ter bekrachtiging ervan indienen bij de Kamer van volksvertegenwoordigers, “onmiddellijk indien ze in zitting is, zo niet bij de opening van de eerstvolgende zitting”;
- indien het besluit niet bij wet is bekrachtigd binnen 24 maanden na de datum van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad, dient het koninklijk besluit geacht te worden geen uitwerking te hebben gehad.

Over het mechanisme van bij wet te bekrachtigen besluiten in fiscale aangelegenheden

8. In een aantal specifieke gevallen verleent de wetgever delegatie aan de Koning om essentiële elementen inzake belastingen te bepalen, alhoewel het vaststellen van die elementen krachtens artikel 170, § 1, van de Grondwet een aan de wetgever voorbehouden bevoegdheid is. Het instellen van een dergelijk mechanisme wordt aanvaard in gevallen waarin de wetgever met inachtneming van de gewone parlementaire procedure niet met de vereiste spoed die essentiële elementen van de belasting zou kunnen vaststellen om een doelstelling van algemeen belang te verwezenlijken. Om te voldoen aan het fiscale legaliteitsbeginsel moet dan wel in een bekrachtiging door de wetgever worden voorzien binnen een relatief korte termijn. Bij gebrek aan

² In de geldende regelingen is hetzij geen termijn voor bekrachtiging bepaald (zie de artikelen 59, § 5, tweede lid, 69, § 1, derde lid, 162, derde lid, 275, § 3, en 275¹, vijfde lid, van het WIB 92 en artikel 37, § 2, van het Btw-wetboek), hetzij een termijn van 12 maanden (zie de artikelen 2, § 1, 13°, b), vierde lid, van het WIB 92 en 176², 12°, van het Wetboek diverse rechten en taksen). In een aantal gevallen is in die regelingen niet expliciet bepaald dat de besluiten geacht moeten worden geen uitwerking te hebben gehad indien ze niet worden bekrachtigd (zie de artikelen 59, § 5, tweede lid, 69, § 1, derde lid, 162, derde lid, 275, § 3, en 275¹, vijfde lid, van het WIB 92, artikel 37, § 2, van het Btw-wetboek en artikel 176², 12°, van het Wetboek diverse rechten en taksen).

wettelijke bekrachtiging binnen de door de wetgever voorgeschreven termijn, moeten de besluiten worden geacht nooit uitwerking te hebben gehad.

Het Grondwettelijk Hof verwoordde dit in arrest 100/2003 van 17 juli 2003 als volgt:

“B.11.1. Uit het voormelde artikel 170, § 1, van de Grondwet kan worden afgeleid dat geen enkele belasting kan worden geheven zonder instemming van de belastingplichtigen, uitgedrukt door hun vertegenwoordigers. De niet-inachtneming van die bepaling impliceert een schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet. Zij houdt immers een niet te verantwoorden verschil in behandeling in tussen twee categorieën van belastingplichtigen: degenen die de waarborg genieten dat niemand kan worden onderworpen aan een belasting indien daartoe niet is beslist door een democratisch verkozen beraadslagende vergadering en degenen aan wie die grondwettelijke waarborg wordt onzegd. Daaruit volgt dat de fiscale aangelegenheid een bevoegdheid is die bij de Grondwet aan de wet wordt voorbehouden en dat elke delegatie die betrekking heeft op het bepalen van één van de essentiële elementen van de belasting, in beginsel ongrondwettig is.

B.11.2. Wanneer de wetgever zich evenwel in de onmogelijkheid bevindt om zelf alle essentiële elementen van een belasting vast te stellen omdat de inachtneming van de parlementaire procedure hem niet zou in staat stellen om met de vereiste spoed te handelen om een doelstelling van algemeen belang te verwezenlijken, kan worden aanvaard dat hij de Koning ertoe machtigt om zulks te doen, op voorwaarde dat die machtiging uitdrukkelijk en ondubbelzinnig is en dat de door de Koning genomen maatregelen door de wetgevende macht worden onderzocht binnen een relatief korte termijn, vastgesteld in de machtigingswet.”³

9. Het gegeven dat de wetgever door middel van de gewone parlementaire procedure niet tijdig een of meer belastingelementen zou kunnen vaststellen en dit daarom in eerste instantie aan de Koning overlaat, mag er echter niet toe leiden dat hij afstand doet van het uitoefenen van zijn voorbehouden bevoegdheid. Integendeel, gelet op artikel 170, § 1, van de Grondwet dient hij zich, en wel van zodra dit mogelijk is – het Grondwettelijk Hof gewaagt van “binnen een relatief korte termijn” – over de door de Koning genomen maatregel te buigen en op te treden indien hij het er niet mee eens is, hetzij door hem ongedaan te maken (door de maatregel op te heffen), hetzij door hem bij te sturen. Is hij het ermee eens, dan dient hij de maatregel te bekrachtigen.

³ J. THEUNIS wijst erop dat het vereiste van de relatief korte termijn betekent dat het ontbreken van elk bekrachtigingsmechanisme, maar ook het ontbreken van een bekrachtigingstermijn in strijd is met het legaliteitsbeginsel (J. THEUNIS, “Het fiscaal legaliteitsbeginsel. Een stand van zaken na 10 jaar rechtspraak van het Arbitragehof”, *TFR* 2006, (79) 96). Het is dus inderdaad nodig om bepaalde geldende wettelijke regelingen bij te stellen.

10. Het stramien dat uit de ontworpen bepalingen blijkt, spoort in beginsel met die vereisten.

10.1. Door te bepalen dat de Koning een wetsontwerp ter bekrachtiging ervan moet indienen bij de Kamer van volksvertegenwoordigers, *onmiddellijk indien ze in zitting is, zo niet bij de opening van de eerstvolgende zitting*, wordt gewaarborgd dat de Kamer snel kennis krijgt van de genomen maatregel en zo nodig ook snel kan reageren.

In dit verband wordt herinnerd aan de vaste gewoonte van de afdeling Wetgeving de uitvoerende macht te wijzen op het vereiste om telkens met bekwame spoed – “onmiddellijk” betekent immers zonder verwijl – een wetsontwerp ter bekrachtiging voor te leggen aan de Kamer en op de mogelijke gevolgen van het niet onmiddellijk indienen van een wetsontwerp ter bekrachtiging.⁴ Ook dit om advies voorgelegde voorontwerp bevat trouwens een bekrachtigingsbepaling die niet voldoet aan het vereiste van de onmiddellijkheid, namelijk artikel 45, eerste streepje, dat betrekking heeft op de bekrachtiging van het koninklijk besluit van 25 maart 2018 ‘tot wijziging van de bijlage III van het KB/WIB 92’. Zie opmerking 22.

10.2. Door te bepalen *dat de door de Koning genomen maatregel wordt ingetrokken indien hij niet bij wet is bekrachtigd binnen een zekere termijn na de datum van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad*, wordt gewaarborgd dat voor de periode tussen de inwerkingtreding van het te bekrachtigen besluit en de uiterste datum waarop het bekrachtigd moet worden, een categorie van personen niet kan worden geraakt door een maatregel zonder dat deze het voorwerp uitmaakt van een beslissing genomen door een democratisch verkozen beraadslagende vergadering.⁵ Het stilzitten van de wetgever met als gevolg dat de maatregel automatisch wordt ingetrokken bij het verstrijken van de gestelde termijn, dient in elk geval te worden vermeden: de wetgever dient zijn voorbehouden bevoegdheid actief uit te oefenen en hij heeft ook de positieve plicht om in te staan voor de rechtszekerheid. Het mechanisme van de automatische intrekking is alleen dienstig voor het geval de wetgever door uitzonderlijke omstandigheden er niet zou in slagen tijdig een standpunt te bepalen.

⁴ Zie bijvoorbeeld: adv.RvS 49.038/1/2/3/4 van 10 januari 2011 over een voorontwerp dat onder meer geleid heeft tot de wet van 14 april 2011 ‘houdende diverse bepalingen’, *Parl.St.* Kamer 2010-11, nr. 53-1208/001, 119-120; adv.RvS 56.773/1/2/3/4 van 17 november 2014 over een voorontwerp dat geleid heeft tot de programmawet van 19 december 2014, *Parl.St.* Kamer 2014-15, nr. 54-0672/001, 184-186; adv.RvS 59.507/2/3/4 van 27 juni 2016 over een voorontwerp dat geleid heeft tot de wet van 18 december 2016 ‘tot regeling van de erkenning en de afbakening van crowdfunding en houdende diverse bepalingen inzake financiën’, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2072/001, 242; adv.RvS 64.323/2-3 van 4 januari 2019 over een voorontwerp van wet ‘houdende diverse fiscale bepalingen en tot wijziging van artikel 1, § 1ter, van de wet van 5 april 1955’, opmerking 9.

⁵ GwH 18 februari 1998, nr. 18/98, B.8.1; GwH 21 maart 2000, nr. 32/2000, B.7.1.

Over de keuze van een termijn van 24 maanden

11. In dit geval wordt een termijn van 24 maanden vooropgesteld. De gemachtigde verantwoordde die keuze als volgt:

“[Er] moet opgemerkt worden dat de termijn van 24 maanden een uiterlijke termijn is waarbinnen gehandeld moet worden, de regel blijft in elk geval dat de bekrachtiging van deze besluiten ‘onmiddellijk indien ze in zitting is, zo niet bij de opening van de eerstvolgende zitting’ dient te gebeuren. Daarnaast lijkt, gelet op de omstandigheden, dat een uiterlijke termijn van 24 maanden een redelijke termijn is waarbinnen de wetgever geacht wordt te handelen, gelet op het feit dat de wetgever in elk geval de verbintenis opgelegd heeft gekregen om ‘onmiddellijk’ tot bekrachtiging over te gaan.”

12. In het verleden heeft de afdeling Wetgeving reeds betwijfeld of 24 maanden in deze context wel als een relatief korte termijn te beschouwen is.⁶

13. Om de vooropgezette termijn te beoordelen, dient rekening te worden gehouden met het kader waarin de hier aan de orde zijnde bekrachtigingsmechanismen worden gehanteerd. Is het voor de wetgever niet mogelijk om door middel van het normale wetgevingsproces ter zake tijdig op te treden, dan vereist het legaliteitsbeginsel in belastingaangelegenheden wel dat de wetgever zich zo spoedig mogelijk over de door de Koning genomen maatregel uitspreekt. Een bekrachtigingstermijn van 24 maanden staat evenwel op gespannen voet met het fiscaal eenjarigheidsbeginsel (artikel 171 van de Grondwet) en met de eveneens op jaarbasis georganiseerde begrotingscyclus van de staatsontvangsten en -uitgaven (artikel 174 van de Grondwet). Indien een termijn van 2 jaar zou worden gehanteerd, betekent dit dat de mogelijke implicaties van een niet-bekrachtiging zich over twee begrotingscyclussen kunnen uitstrekken met alle gevolgen van dien: vermits de maatregel dan geacht moet worden nooit te hebben bestaan, dienen alle ermee verbonden belastingontvangsten teruggestort te worden aan de belastingplichtigen.⁷

14. Conclusie uit het voorgaande is dat een termijn van 12 maanden meer in overeenstemming is met het legaliteitsbeginsel inzake belastingen, en een termijn van 24 maanden niet.

⁶ Zie bijvoorbeeld adv.RvS 57.455/1/2/3/4 van 5 mei 2015 over een voorontwerp dat geleid heeft tot de programmawet van 10 augustus 2015, *Parl.St.* Kamer 2014-15, nr. 54-1125/001, 179, en recent nog adv.RvS 65.594/3 van 11 maart 2019 over een amendement bij het voorontwerp van wet ‘betreffende de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie’. Zie ook het overzicht van de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof uit de periode 1995-2005 in J. THEUNIS, “Het fiscaal legaliteitsbeginsel. Een stand van zaken na 10 jaar rechtspraak van het Arbitragehof”, *TFR* 2006, (79) 96.

⁷ In dat geval staat de wetgever, gelet op de gevolgen, ook meer onder druk om de maatregel wél te bekrachtigen.

BIJZONDERE OPMERKINGENHoofdstuk 1 – Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992Hoofdstuk 2 – Wetboek van de belasting over de toegevoegde waardeHoofdstuk 3 – Wetboek van diverse rechten en taksen

15. Bij deze hoofdstukken zijn geen bijzondere opmerkingen te maken.

Hoofdstuk 4 – InwerkingtredingArtikel 30

16. Artikel 30 van het voorontwerp bepaalt dat titel 3 van toepassing is “op de besluiten die vanaf 1 januari 2019 worden genomen”.

Zoals blijkt uit hetgeen is uiteengezet in voetnoot 2, voorziet de geldende wetgeving in twee gevallen in een bekrachtiging binnen de 12 maanden na de bekendmaking ervan. Door de nieuwe regeling zal die termijn tot 24 maanden worden verlengd voor de vanaf 1 januari 2019 genomen besluiten.

In zoverre de ontworpen bepalingen worden aangenomen, bekendgemaakt en in werking treden vóór 1 januari 2020, vormt de ontworpen bepaling geen probleem. In het andere geval is er mogelijk wel een probleem, namelijk indien voor een of meer besluiten de bekrachtigingstermijn reeds zou verstreken zijn op het moment dat de nieuwe bepalingen in werking treden. Volgens de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof is het de wetgever immers, behalve in geval van uitzonderlijke omstandigheden, niet toegestaan om een niet-tijdige bekrachtiging te dekken door de bekrachtigingstermijn te verlengen.⁸

Titel 4 – Vestiging van de belastingen

17. Bij deze titel zijn geen opmerkingen te maken.

Titel 5 – InvorderingHoofdstuk 1 – Wijziging aan het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992

18. Vermits titel 5 van het voorontwerp slechts één artikel bevat, is een onderverdeling ervan in een hoofdstuk overbodig en zinloos (vergelijk met titel 6 van het voorontwerp).

⁸ GwH 17 juli 2003, nr. 100/2003, B.11.1 tot B.11.11.

Artikel 35

19. Artikel 35 van het voorontwerp strekt ertoe om in de inleidende zin van artikel 415, § 1, eerste lid, van het WIB 92, de woorden “[vanaf 1 juli] van het tweede jaar van het aanslagjaar” te vervangen door “[vanaf 1 juli] van het jaar volgend op het aanslagjaar”. Er kan duidelijkheidshalve aan worden toegevoegd “als bedoeld bij artikel 359, eerste lid, van het WIB 92”. Omdat de betrokken woorden niet enkel in de inleidende zin van dat eerste lid moeten worden vervangen, maar ook in het 2° ervan, kan men bovendien beter schrijven “... worden ... de woorden ... *telkens* vervangen”.

Titel 6 – Wijzigingen aan het Wetboek der successierechten

20. Bij deze titel zijn geen opmerkingen te maken.

Titel 7 – Wijzigingen aan de wet van 25 december 2017 tot hervorming van de vennootschapsbelasting

21. Bij deze titel zijn geen opmerkingen te maken.

Titel 8 – Bekrachtiging van koninklijke besluiten en opheffing van een bij wet bekrachtigde bepaling in het KB/WIB 92

Artikel 45

22. Artikel 45, eerste streepje, van het voorontwerp strekt tot bekrachtiging van het koninklijk besluit van 25 maart 2018.

Die bekrachtiging is vereist op grond van het geldende artikel 275, § 3, van het WIB 92. Krachtens die bepaling dient de Koning een ontwerp van bekrachtigingswet in te dienen bij de Kamer van volksvertegenwoordigers, “onmiddellijk indien ze in zitting zijn, zoniet bij de opening van de eerstvolgende zitting”.

Er moet worden vastgesteld dat het wetsontwerp tot bekrachtiging niet “onmiddellijk” – dat wil zeggen zonder verwijl – is ingediend. De vraag is wat de gevolgen kunnen zijn van het niet onmiddellijk indienen van een wetsontwerp ter bekrachtiging.

Door niet onmiddellijk – of van zodra dit mogelijk was – een wetsontwerp tot bekrachtiging in te dienen bij de Kamer van volksvertegenwoordigers neemt de uitvoerende macht het risico dat de rechtskracht aan de betrokken besluiten wordt ontnomen, doordat ze naar aanleiding van een annulatieberoep worden vernietigd door de Raad van State, afdeling Bestuursrechtspraak,⁹ of doordat ze niet tijdig worden bekrachtigd.¹⁰ Om dit te vermijden, moet in het vervolg dan ook zonder verwijl een wetsontwerp ter bekrachtiging bij de Kamer van volksvertegenwoordigers worden ingediend, telkens een dergelijk besluit wordt vastgesteld.

*

⁹ Indien die daarover uitspraak doet vóór het tijdstip van de inwerkingtreding van de bekrachtigingswet.

¹⁰ Zie in dit verband de arresten nrs. 60/2002 van 28 maart 2002 en 100/2003 van 17 juli 2003 van het Grondwettelijk Hof. In arrest nr. 60/2002 oordeelde het Hof dat, omdat de regeling beperkt was tot de omzetting van een aantal technische voorschriften van EG-richtlijnen waarbij de Koning in hoge mate gebonden was door de inhoud van de om te zetten bepalingen, de laattijdige bekrachtiging geen schending uitmaakt van het grondwettelijke beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie. In arrest nr. 100/2003 werd geoordeeld dat doordat een koninklijk besluit door de wetgever niet was bekrachtigd binnen de termijn vastgesteld in de machtigingswet en doordat integendeel die termijn retroactief werd gewijzigd teneinde een niet-tijdige bekrachtiging te dekken, de wet inbreuk maakt op de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 170 ervan, en met het algemeen beginsel van niet-retroactiviteit van de wetten. Alhoewel beide arresten in een zeer specifieke context tot stand zijn gekomen, blijkt eruit wel dat het Grondwettelijk Hof telkens de wettigheid van de laattijdige bekrachtiging onderzoekt.

1. En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation a fait porter son examen essentiellement sur la compétence de l'auteur de l'acte, le fondement juridique¹ et l'accomplissement des formalités prescrites.

*

PORTÉE DE L'AVANT-PROJET

2. L'avant-projet de loi soumis pour avis a pour objet d'apporter une série de modifications à la législation fiscale. Il s'agit principalement de modifications disparates à différents codes fiscaux. Toutefois, une partie importante de l'avant-projet concerne l'uniformisation du mécanisme de confirmation d'arrêtés royaux qui figure à de nombreux endroits dans les codes fiscaux (voir le titre 3 de l'avant-projet).

EXAMEN DU TEXTE

Titre 1er – Disposition générale

3. Ce titre n'appelle aucune observation.

Titre 2 – Modifications au Code des impôts sur les revenus 1992

Chapitre 1er – Plus-values minibus

4. L'intitulé de ce chapitre ne couvre pas son contenu ; il convient d'y remédier. Les dispositions modificatives insérées dans ce chapitre ne concernent pas uniquement les minibus. L'article 24, alinéa 3, du Code des impôts sur les revenus 1992 (ci-après : CIR 92), qui est modifié par l'article 2 de l'avant-projet, et l'article 27, alinéa 3, du CIR 92, qui est modifié par l'article 3 de l'avant-projet, traitent de plus-values « sur [l]es véhicules visés à l'article 66 [du CIR 92] ». Cet article renvoie à son tour aux « véhicules visés à l'article 65 », qui font référence aux « voitures, voitures mixtes et minibus, autres que ceux utilisés exclusivement pour le transport rémunéré de personnes, tels que ces véhicules sont définis par la réglementation relative à l'immatriculation des véhicules à moteur, y compris les camionnettes visées à l'article 4, § 3, du Code des taxes assimilées aux impôts sur les revenus ».

¹ S'agissant d'un avant-projet de loi, on entend par « fondement juridique » la conformité avec les normes supérieures.

Chapitre 2 – Modifications diverses

Article 6

5. La même adaptation que celle qui fait l'objet de l'article 5, c), de l'avant-projet – il s'agit du remplacement des mots « les valeurs de rachat visées à l'article 6, alinéas 3 et 4 » (de l'arrêté royal du 14 novembre 2008 'portant exécution des mesures anti-crise reprises dans la loi du 22 février 1998 fixant le statut organique de la Banque Nationale de Belgique, en ce qui concerne la création du Fonds de garantie pour les services financiers') à l'article 19, § 1er, alinéa 2, du CIR 92 –, devra être ajoutée à l'article 6 de l'avant-projet. En effet, l'article 34, § 5, du CIR 92 contient également les mêmes mots. Dès lors que l'intitulé de l'arrêté royal du 14 novembre 2008 a été remplacé par l'article 13 de la loi du 22 avril 2016, l'occasion peut être mise à profit pour le modifier également dans les articles 19, § 1er, alinéa 2, et 34, § 5, du CIR 92.

Article 8

6. Le délégué a apporté les précisions supplémentaires suivantes à propos de la disposition modificative de l'article 8 de l'avant-projet.

« Artikel 90/1, eerste lid, WIB 92 bepaalt dat de inkomsten uit de deeleconomie, uit het verenigingswerk en uit occasionele diensten tussen burgers die niet als beroepsinkomsten worden aangemerkt, vrijgesteld zijn als divers inkomen wanneer de jaargrens niet is overschreden in het belastbaar tijdperk zelf of het vorige belastbare tijdperk.

De voorgestelde wijziging van artikel 90/1, vierde lid, tweede streepje, WIB 92 wil louter verduidelijken dat de regel dat voor de toepassing van artikel 90/1, eerste lid, WIB 92 enkel rekening moet worden gehouden met de inkomsten die voor het betrokken belastbare tijdperk zijn geregistreerd (ongeacht het tijdstip van de betaling of toekenning van de inkomsten) slechts geldt voor de inkomsten uit het verenigingswerk en uit occasionele diensten tussen burgers. Enkel de inkomsten uit het verenigingswerk en uit occasionele diensten tussen burgers worden immers geregistreerd in de applicatie van de sociale zekerheid, niet de inkomsten uit de deeleconomie. Voor de inkomsten uit de deeleconomie wordt steeds rekening gehouden met de inkomsten die in het betrokken belastbare tijdperk zijn betaald of toegekend door het platform, ongeacht in welk belastbaar tijdperk de prestaties werden geleverd (cf. artikel 90/1, tweede lid, WIB 92).

Artikel 90/1, vierde lid, tweede streepje, WIB 92 kan eigenlijk worden begrepen als een aanvulling op artikel 90/1, derde lid, WIB 92, dat bepaalt dat het brutobedrag van de in artikel 90, eerste lid, 1°*ter* en 1°*quater*, WIB 92 vermelde inkomsten elk bedrag omvat dat ten voordele van de belastingplichtige is geregistreerd overeenkomstig respectievelijk artikel 25 en artikel 19 van de wet van 18 juli 2018 betreffende de economische relance en de versterking van de sociale cohesie. Het geeft aan dat het principe dat blijkt uit artikel 37*bis*, § 2, eerste lid, WIB 92, met name dat om te bepalen of het maandplafond al dan niet is overschreden voor de inkomsten uit het verenigingswerk en occasionele diensten tussen burgers rekening wordt gehouden met het bedrag [van] de inkomsten die voor een bepaalde kalendermaand zijn geregistreerd, ook geldt om het al dan niet overschrijden van de jaargrens te evalueren. Wanneer er in december van het jaar n bv. prestaties en een vergoeding worden geregistreerd voor januari van het jaar n+1, dan wordt de vergoeding voor de prestaties in kwestie in rekening gebracht voor het jaar n+1 en niet voor het jaar n.

Er werd voor geopteerd om de aanvulling dezelfde inwerkingtreding te geven als artikel 90/1, derde lid, WIB 92 zelf, vermits het om een loutere verduidelijking gaat. Deze verduidelijking heeft immers geen verdere impact op de toepassing van artikel 90/1, WIB 92 ».

Titre 3 – Modifications dans différents codes relatives à la confirmation d'arrêtés par une loi

OBSERVATIONS GÉNÉRALES

Objet du titre

7. Le titre 3 de l'avant-projet regroupe des dispositions modificatives visant à uniformiser diverses réglementations relatives à des arrêtés royaux à confirmer. Il s'agit de modifications au CIR 92 (chapitre 1er), au Code de la taxe sur la valeur ajoutée (ci-après : C.T.V.A.) (chapitre 2) et au Code des droits et taxes divers (chapitre 3)², qui s'appuient chaque fois sur la même structure :

- une fois qu'un tel arrêté royal a été pris, le Roi doit saisir la Chambre des représentants d'un projet de loi de confirmation « immédiatement si elle est réunie, sinon dès l'ouverture de la plus prochaine session » ;
- si l'arrêté n'est pas confirmé par la loi dans les 24 mois suivant la date de sa publication au Moniteur belge, l'arrêté royal doit être réputé ne jamais avoir produit ses effets.

Du mécanisme des arrêtés à confirmer par la loi en matière fiscale

8. Dans un certain nombre de cas spécifiques, le législateur confère délégation au Roi pour déterminer des éléments essentiels en matière d'impôts, bien que la fixation de ces éléments soit une compétence que l'article 170, § 1er, de la Constitution réserve au législateur. L'instauration d'un tel mécanisme est admise dans les cas où le respect de la procédure parlementaire ordinaire ne permettrait pas au législateur de déterminer avec la célérité requise ces éléments essentiels de l'impôt pour réaliser un objectif d'intérêt général. Pour satisfaire au principe de légalité fiscale, il faut alors prévoir une confirmation par le législateur dans un délai relativement court. À défaut de confirmation légale dans le délai prescrit par le législateur, les arrêtés doivent être réputés ne jamais avoir produit d'effets.

² Les réglementations en vigueur soit ne fixent pas de délai de confirmation (voir les articles 59, § 5, alinéa 2, 69, § 1er, alinéa 3, 162, alinéa 3, 275, § 3, et 275¹, alinéa 5, du CIR 92 et l'article 37, § 2, du Code de la TVA), soit fixent un délai de 12 mois (voir les articles 2, § 1er, 13°, b), alinéa 4, du CIR 92 et 176², 12°, du Code des droits et taxes divers). Dans quelques cas, ces réglementations ne prévoient pas explicitement que les arrêtés doivent être réputés n'avoir produit aucun effet s'ils ne sont pas confirmés (voir les articles 59, § 5, alinéa 2, 69, § 1er, alinéa 3, 162, alinéa 3, 275, § 3, et 275¹, alinéa 5, du CIR 92, l'article 37, § 2, du C.T.V.A. et l'article 176², 12°, du Code des droits et taxes divers).

La Cour constitutionnelle a formulé cette considération dans l'arrêt 100/2003 du 17 juin 2003 de la manière suivante :

« B.11.1. Il se déduit de l'article 170, § 1er, précité de la Constitution qu'aucun impôt ne peut être levé sans qu'ait été recueilli le consentement des contribuables exprimé par leurs représentants. Une méconnaissance de cette disposition implique une violation des articles 10 et 11 de la Constitution. Elle entraîne en effet une différence de traitement injustifiable entre deux catégories de contribuables : ceux qui bénéficient de la garantie consistant en ce que nul ne peut être soumis à un impôt qui n'a pas été décidé par une assemblée délibérante démocratiquement élue et ceux qui sont privés de cette garantie constitutionnelle. Il s'ensuit que la matière fiscale est une compétence que la Constitution réserve à la loi et que toute délégation qui porte sur la détermination d'un des éléments essentiels de l'impôt est, en principe, inconstitutionnelle.

B.11.2. Toutefois, lorsque le législateur se trouve dans l'impossibilité d'établir lui-même tous les éléments essentiels d'un impôt parce que le respect de la procédure parlementaire ne lui permettrait pas d'agir avec la promptitude voulue pour réaliser un objectif d'intérêt général, il peut être admis qu'il habilite le Roi à le faire, pourvu qu'il détermine explicitement et sans équivoque l'objet de cette habilitation et que les mesures prises par le Roi soient examinées par le pouvoir législatif dans un délai relativement court, fixé dans la loi d'habilitation »³.

9. La circonstance que l'utilisation de la procédure parlementaire ordinaire ne permettrait pas au législateur d'établir un ou plusieurs éléments de l'impôt en temps utile et qu'il délègue dès lors au Roi le soin de le faire en première instance ne peut toutefois pas conduire à ce qu'il renonce à l'exercice de cette compétence qui lui est réservée. Au contraire, eu égard à l'article 170, § 1er, de la Constitution, il est tenu, et ce dès que c'est possible – la Cour constitutionnelle mentionne « dans un délai relativement court » – d'examiner la mesure prise par le Roi et d'intervenir s'il n'est pas d'accord avec celle-ci, soit en l'invalidant (en abrogeant la mesure), soit en l'adaptant. S'il approuve la mesure, il doit alors la confirmer.

10. La structure qui ressort des dispositions en projet se concilie en principe avec ces exigences.

10.1. En prévoyant que le Roi doit saisir la Chambre des représentants d'un projet de loi de confirmation, *immédiatement si elle est réunie, sinon dès l'ouverture de la plus prochaine session*, le texte en projet garantit que la Chambre a rapidement connaissance de la mesure prise et peut ainsi également réagir rapidement si nécessaire.

³ J. THEUNIS souligne que l'exigence du délai relativement court signifie que l'absence de tout mécanisme de confirmation, mais également l'absence d'un délai de confirmation, est contraire au principe de légalité (J. THEUNIS, « Het fiscaal legaliteitsbeginsel. Een stand van zaken na 10 jaar rechtspraak van het Arbitragehof », *TFR* 2006, (79), p. 96). Il est donc en effet nécessaire d'adapter certaines réglementations légales en vigueur.

À cet égard, on rappellera la pratique constante de la section de législation qui attire l'attention du pouvoir exécutif sur l'exigence de saisir chaque fois avec célérité – « immédiatement » signifie en effet sans délai – la Chambre d'un projet de loi de confirmation et sur les conséquences éventuelles du dépôt tardif d'un projet de loi de confirmation⁴. Le présent avant-projet de loi soumis pour avis comporte d'ailleurs également une disposition de confirmation qui ne satisfait pas à l'exigence de l'immédiateté, à savoir l'article 45, premier tiret, qui concerne la confirmation de l'arrêté royal du 25 mars 2018 'modifiant l'annexe III de l'AR/CIR 92'. Voir l'observation 22.

10.2. En prévoyant *que la mesure prise par le Roi est rapportée si elle n'est pas confirmée par la loi dans un certain délai après la date de sa publication au Moniteur belge*, le texte en projet garantit que, pour la période entre l'entrée en vigueur de l'arrêté à confirmer et la date ultime à laquelle il doit être confirmé, une catégorie de personnes ne peut pas être affectée par une mesure sans que celle-ci ne fasse l'objet d'une décision prise par une assemblée délibérante démocratiquement élue⁵. L'inaction du législateur entraînant le retrait d'office de la mesure à l'expiration du délai prévu doit en tout état de cause être évitée : le législateur doit exercer activement la compétence qui lui est réservée et il a également l'obligation positive de veiller à la sécurité juridique. Le mécanisme du retrait d'office n'a d'utilité que pour le cas où le législateur, en raison de circonstances exceptionnelles, ne réussirait pas à prendre position dans les délais.

Du choix d'un délai de 24 mois

11. En l'occurrence, un délai de 24 mois est envisagé. Le délégué a justifié ce choix comme suit :

« [Er] moet opgemerkt worden dat de termijn van 24 maanden een uiterlijke termijn is waarbinnen gehandeld moet worden, de regel blijft in elk geval dat de bekrachtiging van deze besluiten 'onmiddellijk indien ze in zitting is, zo niet bij de opening van de eerstvolgende zitting' dient te gebeuren. Daarnaast lijkt, gelet op de omstandigheden, dat een uiterlijke termijn van 24 maanden een redelijke termijn is waarbinnen de wetgever geacht wordt te handelen, gelet op het feit dat de wetgever in elk geval de verbintenis opgelegd heeft gekregen om 'onmiddellijk' tot bekrachtiging over te gaan ».

⁴ Voir par exemple : l'avis C.E. 49.038/1/2/3/4 du 10 janvier 2011 sur un avant-projet devenu notamment la loi du 14 avril 2011 'portant des dispositions diverses', *Doc. parl.*, Chambre, 2010-11, n° 53-1208/001, pp. 119-120 ; l'avis C.E. 56.773/1/2/3/4 du 17 novembre 2014 sur un avant-projet devenu la loi-programme du 19 décembre 2014, *Doc. parl.*, Chambre, 2014-15, n° 54-0672/001, pp. 1184-186 ; l'avis C.E. 59.507/2/3/4 du 27 juin 2016 sur un avant-projet devenu la loi du 18 décembre 2016 'organisant la reconnaissance et l'encadrement du crowdfunding et portant des dispositions diverses en matière de finances', *Doc. parl.*, Chambre, 2016-17, n° 54-2072/001, p. 242 ; l'avis C.E. 64.323/2-3 du 4 janvier 2019 sur un avant-projet de loi 'portant des dispositions fiscales diverses et modifiant l'article 1er, § 1er, de la loi du 5 avril 1955', observation 9.

⁵ C.C., 18 février 1998, n° 18/98, B.8.1 ; C.C., 21 mars 2000, n° 32/2000, B.7.1.

12. Par le passé, la section de législation a déjà mis en doute que 24 mois puisse, dans ce contexte, effectivement être considéré comme un délai relativement court ⁶.

13. Pour apprécier le délai envisagé, il faut tenir compte du cadre dans lequel les mécanismes de confirmation en cause en l'espèce sont utilisés. Si le législateur n'a pas la possibilité d'agir en temps utile en la matière par la voie du processus législatif habituel, le principe de légalité en matière fiscale exige alors que le législateur se prononce dans les plus brefs délais sur la mesure prise par le Roi. Toutefois, un délai de confirmation de 24 mois se heurte au principe d'annualité de l'impôt (article 171 de la Constitution) et au cycle budgétaire des recettes et dépenses de l'État, également organisé sur une base annuelle (article 174 de la Constitution). L'utilisation d'un délai de 2 ans aurait pour conséquence que les implications éventuelles d'une non-confirmation peuvent s'étendre sur deux cycles budgétaires, avec toutes les conséquences qui en découlent : puisque la mesure doit alors être réputée n'avoir jamais existée, toutes les recettes fiscales qui y sont liées doivent être remboursées aux contribuables ⁷.

14. En conclusion, un délai de 12 mois est davantage conforme qu'un délai de 24 mois au principe de légalité en matière fiscale.

OBSERVATIONS PARTICULIÈRES

Chapitre 1er – Code des impôts sur les revenus 1992

Chapitre 2 – Code de la taxe sur la valeur ajoutée

Chapitre 3 – Code des droits et taxes divers

15. Ces chapitres n'appellent aucune observation particulière.

Chapitre 4 – Entrée en vigueur

Article 30

16. L'article 30 de l'avant-projet dispose que le titre 3 est applicable « aux arrêtés pris à partir du 1er janvier 2019 ».

Ainsi qu'il ressort de ce qui est exposé dans la note 2, la législation en vigueur prévoit dans deux cas une confirmation dans les 12 mois de la publication. Le nouveau régime portera ce délai à 24 mois pour les arrêtés pris à partir du 1er janvier 2019.

⁶ Voir par exemple l'avis C.E. 57.455/1/2/3/4 du 5 mai 2015 sur un avant-projet devenu la loi-programme du 10 août 2015, *Doc. parl.*, Chambre, 2014-15, n° 54-1125/001, p. 179, et récemment encore l'avis C.E. 65.594/3 du 11 mars 2019 sur un amendement à l'avant-projet de loi 'relatif au retrait du Royaume-Uni de l'Union européenne'. Voir également la revue de la jurisprudence de la Cour constitutionnelle pour la période 1995-2005 dans J. THEUNIS, « Het fiscaal legaliteitsbeginsel. Een stand van zaken na 10 jaar rechtspraak van het Arbitragehof », *TFR* 2006, (79), p. 96.

⁷ Dans ce cas, le législateur, compte tenu des conséquences, est également mis davantage sous pression pour confirmer effectivement la mesure.

Dans la mesure où les dispositions en projet sont adoptées, publiées et entrent en vigueur avant le 1er janvier 2020, la disposition en projet ne pose pas problème. Dans le cas contraire, un problème risque toutefois de se poser, à savoir lorsque, pour un ou plusieurs arrêtés, le délai de confirmation aurait déjà expiré au moment où les nouvelles dispositions entrent en vigueur. En effet, selon la jurisprudence de la Cour constitutionnelle, le législateur n'est pas autorisé, sauf en cas de circonstances exceptionnelles, à couvrir une confirmation tardive en prolongeant le délai de confirmation⁸.

Titre 4 – Établissement des impôts

17. Ce titre n'appelle aucune observation.

Titre 5 – Recouvrement

Chapitre 1er – Modification au Code des impôts sur les revenus 1992

18. Dès lors que le titre 5 de l'avant-projet ne comporte qu'un seul article, sa subdivision en un chapitre est superflue et dénuée de sens (comparer avec le titre 6 de l'avant-projet).

Article 35

19. L'article 35 de l'avant-projet vise à remplacer dans la phrase liminaire de l'article 415, § 1er, alinéa 1er, du CIR 92 les mots « [à partir du 1er juillet] de la deuxième année de l'exercice d'imposition » par les mots « [à partir du 1er juillet] de l'année qui suit l'exercice d'imposition ». Dans un souci de clarté, on peut compléter cette phrase par les mots « au sens de l'article 359, alinéa 1er, du CIR 92 ». En outre, étant donné que les mots concernés doivent être remplacés non seulement dans la phrase liminaire de cet alinéa 1er, mais également au 2°, il vaudrait mieux écrire « ... les mots ... sont *chaque fois* remplacés ».

Titre 6 – Modifications au Code des droits de succession

20. Ce titre n'appelle aucune observation.

Titre 7 – Modifications à la loi du 25 décembre 2017 portant réforme de l'impôt des sociétés

21. Ce titre n'appelle aucune observation.

⁸ C.C., 17 juillet 2003, n° 100/2003, B.11.1 à B.11.11.

Titre 8 – Confirmation d'arrêtés royaux et abrogation d'une disposition de l'AR/CIR 92 confirmée par une loi

Article 45

22. L'article 45, premier tiret, de l'avant-projet vise à confirmer l'arrêté royal du 25 mars 2018.

Cette confirmation est requise par l'article 275, § 3, en vigueur, du CIR 92. Cette disposition impose au Roi de saisir les chambres législatives d'un projet de loi de confirmation « immédiatement si elles sont réunies, sinon dès l'ouverture de leur plus prochaine session ».

Force est de constater que le projet de loi de confirmation n'a pas été déposé « immédiatement » – c'est-à-dire sans délai. Reste à savoir quelles peuvent être les conséquences du non-dépôt immédiat d'un projet de loi en vue de sa confirmation.

En omettant de saisir immédiatement – où dès que possible – la Chambre des représentants d'un projet de loi de confirmation, le pouvoir exécutif prend le risque de priver les arrêtés concernés de la force obligatoire, du fait de leur annulation par le Conseil d'État, section du contentieux administratif⁹, consécutivement à un recours en annulation, ou du fait de leur confirmation tardive¹⁰. Afin d'éviter cette situation, il faut dès lors à l'avenir saisir sans délai la Chambre des représentants d'un projet de loi de confirmation chaque fois qu'un tel arrêté est pris.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER

DE VOORZITTER - LE PRÉSIDENT

Annemie GOOSSENS

Jo BAERT

⁹ Si la section du contentieux administratif se prononce à ce sujet avant la date d'entrée en vigueur de la loi de confirmation.

¹⁰ Voir à cet égard les arrêts de la Cour constitutionnelle n°s 60/2002 du 28 mars 2002 et 100/2003 du 17 juillet 2003. Dans l'arrêt n° 60/2002, la Cour a jugé que, dès lors que le régime se bornait à transposer un certain nombre de prescriptions techniques de directives C.E., le Roi étant ainsi lié dans une large mesure par le contenu des dispositions qui devaient être transposées, la confirmation tardive ne constituait pas une violation du principe constitutionnel d'égalité et de non-discrimination. Dans l'arrêt n° 100/2003, il a été jugé que dès lors qu'un arrêté royal n'a pas été confirmé par le législateur dans le délai fixé dans la loi d'habilitation et que ce délai a au contraire été modifié rétroactivement afin de couvrir une confirmation tardive, la loi porte atteinte aux articles 10 et 11 de la Constitution, combinés avec l'article 170 de celle-ci et avec le principe général de la non-rétroactivité des lois. Bien que les deux arrêts aient été prononcés dans un contexte très spécifique, il en ressort toutefois que la Cour constitutionnelle examine chaque fois la légalité de la confirmation tardive.